

ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

Περιοδική έκδοση της Ελληνικής Εταιρείας
Τραπεζικού Δικαίου &
Δικαίου της Κεφαλαιαγοράς

03

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ - ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ - ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2010

Άρθρα – Μελέτες

Ανάκληση συναίνεσης του υποκειμένου περί επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, Γ. Καλλιμόπουλος – 285

Η εξαίρεση της κύριας ή της μοναδικής κατοικίας του οφειλέτη από τη ρευστοποίηση της περιουσίας του κατά το άρθρο 9§2 του ν. 3869/2010 για τη ρύθμιση των οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων, Γ. Δέλλιος – 296

Προσωπικά δεδομένα και πιστοληπτική ικανότητα, Α. Χιωτέλλης – 302

Προσέγγιση μιας περίπτωσης ανεπίτρεπτης σύνδεσης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα με την αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας, Κ. Καραγιάννης – 311

Τρέχουσες εξελίξεις

[επιμ. Χρ. Γκόρτσος, Χρ. Λιβαδά] – 320

- Διεθνές επίπεδο
- Ευρωπαϊκό επίπεδο
- Εθνικό επίπεδο

Νομολογία

- Τραπεζικές υπηρεσίες – 357
- Επενδυτικές υπηρεσίες και δραστηριότητες – 365
- Προστασία καταναλωτή – 376
- Αναγκαστική εκτέλεση – 379
- Ρύθμιση οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων - 383
- Προσωπικά δεδομένα – 391
- Λοιπά θέματα – 396

NOMIKH BIBLIOTHEKH

Αποκτήστε πλήρη on-line πρόσβαση από το 2007 στο www.nbonline.gr

Προσωπικά δεδομένα και πιστοληπτική ικανότητα*

Ι. Η έρευνα της πιστοληπτικής ικανότητας

Αριστείδης Π. Χιωτέλλης

Επικ. Καθηγητής Νομικής Σχολής
Πανεπιστημίου Αθηνών

1.1. Όσο κι αν ίσως ξενίζει ως διαπίστωση, γεγονός είναι ότι η ανάγκη για οργανωμένη έρευνα και αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας των εν δυνάμει δανειοληπτών προέκυψε ήδη κατά τη διάρκεια του 19ου αιώνα¹ ως αίτημα της μικροοικονομικής και μακροοικονομικής επιστήμης². Περί το 1850 άρχισαν να λειτουργούν στη Μεγάλη Βρετανία τα πρώτα γραφεία παροχής πληροφοριών στον χρημα-

τοπιστωτικό τομέα (credit reporting agencies ή credit bureaus), ακολούθησε δε η λειτουργία ανάλογων γραφείων περί το 1857 στις ΗΠΑ και στη Γαλλία και περί το 1860 στη Γερμανία³. Το 1899 ιδρύθηκε στην

Ατλάντα της Γεωργίας η Equifax inc., η πρώτη (και μία από τις τρεις μεγαλύτερες των ΗΠΑ)⁴ εταιρεία⁵ με αντικείμενο την παροχή εξειδικευμένων πληροφοριών για τον «λιανικό» (retail) δανεισμό φυσικών προσώπων⁶ (πολύ

* Εισήγηση στο 9ο Πανελλήνιο Συνέδριο της Ένωσης Αστικολόγων, το οποίο πραγματοποιήθηκε στην αίθουσα τελετών του Εφετείου Αθηνών στις 26/27.11.2010 με θέμα «Η προστασία των Προσωπικών Δεδομένων στη σύγχρονη εποχή των μεγάλων αμφισβητήσεων», στη 2η Συνεδρία με την ειδικότερη θεματική «Προσωπικά Δεδομένα και πιστοληπτική ικανότητα». Σημειώνεται ότι στο κείμενο έχει διατηρηθεί, σε ικανό βαθμό, το απαιτούμενο για την προφορική ανάπτυξη ύφος.

1. Η ανταλλαγή πληροφοριών ήταν ανέκαθεν συστατικό στοιχείο της οικονομίας της αγοράς, που δεν είναι δυνατόν να υπάρξει και να λειτουργήσει χωρίς αυτή την ανταλλαγή: όπως έχει παρατηρηθεί, προϋπόθεση και αρχική φάση (προ του σταδίου των διαπραγματεύσεων) κάθε οικονομικής συναλλαγής και (γενικότερα) του εμπορίου αποτελεί η ανταλλαγή πληροφοριών, επί τη βάση της οποίας (και μόνον) δημιουργείται η αναγκαία για τη διενέργεια της συναλλαγής σχέση εμπιστοσύνης μεταξύ των (εν δυνάμει) σκοπευόντων τη συγκεκριμένη συναλλαγή κοινωνιών της αγοράς, βλ. Steglitz, Economic Organization, Information and Development, στο βιβλίο Chenery/Srinivasan (εκδ.), Handbook on Development Economics 1, 1987, σελ. 93 επ.· Steglitz, The Contribution of the Economics of Information to Twentieth Century Economics, (115) Journal of Quarterly Economics, 2000, σελ. 1441 επ.· Jentsch, Financial Privacy: An International Comparison of Credit Reporting Systems, 2η έκδ., 2010, σελ. 1 επ.· Picot/Theurl/Dammer/Neuburger, Transparenz in Kreditmärkten, Auskunfteien und Datenschutz vor dem Hintergrund asymmetrischer Information, 2007, σελ. 9 επ.· ιδίως δε την αναλυτική ανάπτυξη του Κουτσουράδη, Η ροή πληροφοριών στο αστικό δίκαιο – Το παράδειγμα της αξίωσης της παροχής τους, 1998, σελ. 44 επ., 53 επ.· Ιγγλεζάκη, Προστασία Προσωπικών Δεδομένων στο Σύστημα Πληροφοριών «Τειρεσίας», 2006, σελ. 14 επ.
2. Κατά την ορολογία και επιστημολογική συστηματοποίηση και διάκριση (μεταξύ Μικροοικονομικής και Μακροοικονομικής) που πρώτος φέρεται να πρότεινε και να χρησιμοποιήσει, τα έτος 1933, ο βραβευμένος με Νόμπελ (το 1969) νορβηγός οικονομολόγος καθηγητής Ragnar Frisch (στη μελέτη του Propagation Problems and Impulse Problems in Dynamic Economics, στον τόμο "Economic Essays in Honour of Gustav Cassel October 20th 1933", George Allen & Unwin Ltd., London, 1933, σελ. 171-205/172 επ.), διάκριση που φαίνεται να έχει επικρατήσει πλέον στις οικονομικές επιστήμες, βλ. αντί πολλών Kamran Dadkhah, The Evolution of Macroeconomic Theory and Policy, 2009, σελ. 3 επ., 103 επ., 157 επ.· Παπανλία, Παραδόσεις Πολιτικής Οικονομίας, Μέρος Α', Μικροοικονομική, 2006, σελ. 10, 22 επ.· Olav Bjerkholt, Ragnar Frisch 1895-1995, Statistics Norway Research Department, December 1994, passim, ιδίως δε σελ. 18 επ.· πρβλ. και Biesecker/Kesting, Mikroökonomik, 2003, σελ. 9 επ., 16 επ.

3. Για την ιστορία των credit reporting agencies, βλ. αντί πολλών Jentsch, ό.π. (υποσημ. 1), 2η έκδ., 2010, σελ. 61 επ., 63 επ. (ΗΠΑ), 89 επ. (Γερμανία), 95 επ. (Μεγάλη Βρετανία), 101 επ. (Γαλλία)· Carroll, Confidential Information Sources, Public and Private, 2η έκδ., 1991, σελ. 57 επ.· Ιγγλεζάκη, ό.π. (υποσημ. 1), 2006, σελ. 15 επ.

4. Οι άλλες δύο είναι η TransUnion LLC (που ιδρύθηκε το 1968) και η Experian plc (που αποκτήθηκε το 1996 από την ίδρυση το 1980 στο Νότινχαμ της Μεγάλης Βρετανίας εταιρεία CCN systems).

5. Η εταιρεία Equifax inc., που σήμερα αναπτύσσει δραστηριότητα μέσω υποκαταστημάτων ή θυγατρικών εταιρειών σε 15 κράτη στη Βόρεια και Λατινική Αμερική, όπως και στην Ευρώπη, με ετήσια λειτουργικά έσοδα (2009) 1,824 δισεκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ, έχει αρχείο και διαχειρίζεται δεδομένα και πληροφορίες για περισσότερους από 400.000.000 κατόχους πιστωτικών καρτών παγκοσμίως, βλ. και την ειδικότερη εταιρική ιστοσελίδα της Equifax inc. http://www.equifax.com/about_equifax/company_profile/en_us (τελευταία πρόσβαση: 12.2.2011, 19:10 ώρα Ελλάδος) και το εκεί (ως pdf αρχείο) παρατιθέμενο "2009 Equifax Annual Report". Κατά τις δεκαετίες του 1960 και του 1970 η Equifax inc. υπέστη έντονη κριτική, διότι φερόταν να συλλέγει «[...] δεδομένα, στατιστικές, ανακρίβειες και φήμες [...] εν δυνάμει για κάθε φάση της ζωής ενός προσώπου: για τα προβλήματά του στον γάμο, στη δουλειά, στο ιστορικό της εκπαίδευσης, στην παιδική ηλικία, στη σεξουαλική ζωή και στην πολιτική δραστηριότητά του», βλ. σχετικά την ιστοσελίδα <http://en.wikipedia.org/wiki/Equifax> (τελευταία πρόσβαση: 12.2.2011, 19:15 ώρα Ελλάδος) υπό το λήμμα «History», στην αρχή και στην υποσημ. 1.

6. Κατά τον 19ο αιώνα κυριαρχούσε η αντιπαράθεση μεταξύ των «πελατών/φυσικών προσώπων» και των «επιχειρήσεων», με πρώτιστο σκοπό την κατοχύρωση των προνομίων και των ασυλιών των επιχειρήσεων, βλ. π.χ. Alpa/Andenas, Grundlagen des Europäischen Privatrechts, 2010, σελ. 181/182. Ο όρος «καταναλωτής» –που ούτως ή άλλως δεν έχει (και) ως νομική έννοια μονοσήμαντο περιεχόμενο– δεν ήταν ακόμη τον 19ο αιώνα εν χρήση, το δε πολυδιάστατο δικαιοπολιτικό αίτημα της προστασίας των καταναλωτών εδραιώθηκε πολύ αργότερα, μετά τις αρχές της δεκαετίας του 1950, βλ. σχετικά το περιώνυμο Μήνυμα για τα δικαιώματα των καταναλωτών του Προέδρου Kennedy, το 1962, προς το Κογκρέσο των ΗΠΑ, Public Papers of the United States, John F. Kennedy, Containing the Public Messages, Speeches and Statements of the President, January 1 to December 31, 1962, σελ. 235-243, περαιτέρω δε την ιστοσελίδα http://en.wikipedia.org/wiki/Consumer_Bill_of_Rights (τελευταία πρόσβαση: 12.2.2011, 19:20 ώρα Ελλάδος) και Glickman, Buying Power: A History of Consumer Activism in America, 2009, σελ. 155 επ., 255 επ.· Sassatelli, Consumer Culture: History, Theory and Politics, 2007, σελ. 13 επ., 57 επ.· Gsell, στον τόμο Staudinger/BGB Eckpfeiler 2011, L. Verbraucherschutz, περιθ. αριθμ. 1 επ.· Alpa/Andenas, ό.π. (στην εδώ υποσημ.), σελ. 182 επ.· βλ. επίσης Ι. Καράκωστα, Δίκαιο Προστασίας του Καταναλωτή, 2η έκδ. 2008, σελ. 76 επ.· Γ. Δέλλιο, Προστασία των Καταναλωτών και Σύστημα

αργότερα επεκτάθηκε και σε επιχειρήσεις)⁷, ενώ το 1927 ιδρύθηκε αντιστοίχως στη Γερμανία η Schutzgemeinschaft für allgemeine Kreditsicherung πρώην e.V. και νυν AG (SCHUFA)⁸, η οποία παρέχει πρωτίστως πληροφορίες για την φερεγγυότητα επίσης φυσικών προσώπων, μη επιτηδευματιών⁹. Με το δε ΝΔ της 8/15.8.1926 «[π]ερί γραφείων εμπορικών πληροφοριών» ρυθμίστηκε για πρώτη φορά και στην Ελλάδα η οργανωμένη παροχή «πληροφοριών περί του είδους επιχειρήσεως τινός, του κύκλου των εργασιών, των καταβεβλημένων κεφαλαίων, των κερδών, του τρόπου εργασιών, των ασκούντων την επιχείρησιν και γενικώς περί πάντων των καθαρώς και μόνον ενδιαφερόντων στοιχείων ιδιωτικής τινός επιχειρήσεως [...]»¹⁰.

2.1. Σε τι όμως αφορούν οι ως άνω πληροφορίες, ιδίως εν όψει του πολυσημάντου της έννοιας «πληροφορία» για τη νομική επιστήμη (όπως και για πλείστες άλλες κοινωνικές ή εφαρμοσμένες επιστήμες που κάνουν εκτεταμένως χρήση «πληροφοριών»¹¹ και τις ερευνούν εντατικά); Ο όρος

«πιστοληπτική ικανότητα» ή ο –φερόμενος ως συνώνυμος– όρος «φερεγγυότητα»¹² χρησιμοποιείται εν προκειμένω κατ' αρχάς με την (προδικαιϊκή) έννοια που τους έχουν προσδώσει οι οικονομικές επιστήμες, από τις διδασκαλίες και τα πορίσματα των οποίων συνειδητοποιήθηκαν η ανάγκη για την έρευνα και αξιολόγηση των κρίσιμων πιστοληπτικών δεδομένων (των «πληροφοριών»)¹³ αλλά και το μικροοικονομικό και μακροοικονομικό όφελος¹⁴ που προκύπτει από τις αναλύσεις των δεδομένων αυτών¹⁵,

επίσης, προς την ίδια κατεύθυνση, *Καραγιάννη*, Προσέγγιση μιας περίπτωσης ανεπίτρεπτης σύνδεσης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα με την αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας, *ΧρΔικ* 2010, σελ. 311 με υποσημ. 1 (στο παρόν τεύχος).

του Ιδιωτικού Δικαίου, Ι: Ο Καταναλωτής ως Υποκείμενο Έννομης Προστασίας, 2005, σελ. 15 επ., σελ. 77 επ., 162 επ., 185 επ., 403 επ.: *Hist-kritKomm/Duve*, §§ 1-14 BGB, 2003, περιθ. αριθμ. 66 επ., 74 επ.: *Ranieri*, *Europäisches Obligationenrecht*, 3η έκδ., 2009, σελ. 229 επ. με υποσημ. 116, σελ. 421 επ. με υποσημ. 156: *MünchKomm/Micklitz*, Vor §§ 13, 14 BGB, 5η έκδ., 2006, περιθ. αριθμ. 2 επ., 17 επ., 64 επ., 88 επ.

7. Βλ. σχετικά την ιστοσελίδα <http://en.wikipedia.org/wiki/Equifax> (τελευταία πρόσβαση: 12.2.2011, 19:15 ώρα Ελλάδος) υπό το λήμμα «History», στο τέλος.

8. Για την ίδρυση και την ιστορία της SCHUFA, όπως και για τα σχετικά νομικά ζητήματα βλ. αντί πολλών *Hendricks*, SCHUFA-rechtliche Aspekte, ZHR 1985, σελ. 199 επ.: *Fischer/Klanten*, Bankrecht, 4η έκδ., 2010, περιθ. αριθμ. 7.129 επ.: *Rotter/Placzek*, Bankrecht: Ansprüche, Verfahren, Strategie, 2009, § 16, περιθ. αριθμ. 17 επ.: *Schmansky/Bunte/Lwowski* (εκδ.)/*Bruchner*, Bankrechts-Handbuch, 3η έκδ., 2007, § 41, περιθ. αριθμ. 1 επ.: πρβλ. και την ιστοσελίδα <http://de.wikipedia.org/wiki/Schufa> (τελευταία πρόσβαση: 12.2.2011, 19:35 ώρα Ελλάδος).

9. Σύμφωνα με ανακοίνωση της SCHUFA στις αρχές Ιουλίου 2010, εις το εξής η συλλογή οικονομικών δεδομένων και παροχή πληροφοριών για την πιστοληπτική ικανότητα επεκτείνεται και στα στοιχεία των επιτηδευματιών και των νομικών προσώπων, βλ. σχετικά την ιστοσελίδα <http://www.faz.net/s/RubD16E1F55D21144C4AE3F9DDF52B6E1D9/Doc~E19167591DB014EA9A44BAA1B41D45F1B~ATrpl~Ecommon~Spezial.html> (τελευταία πρόσβαση: 12.2.2011, 19:20 ώρα Ελλάδος).

10. Πρβλ. και *Ψυχογιάνη*, Τραπεζικό Δίκαιο, Δίκαιο Τραπεζικών Συμβάσεων, Τεύχος Ι: Γενικό Μέρος, 6η έκδ., 2008, σελ. 48 επ. με περιθ. αριθμ. 118 και 121, κατά τον οποίο για την ίδρυση και λειτουργία της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε. μη νομίμως δεν τηρήθηκαν οι διατάξεις του ΝΔ της 8/15.8.1926 «[π]ερί γραφείων εμπορικών πληροφοριών».

11. Όπως χαρακτηριστικά τονίζει ο *Kloepfer*, Informationsrecht, 2002, § 1, περιθ. αριθμ. 52 επ., για την έννοια της πληροφορίας ισχύει, ότι είναι σχεδόν αδύνατο ή πολύ δύσκολο να ορισθεί· προς τον σκοπό του ορισμού της έχουν υπάρξει τόσο πολλές προσπάθειες και προτάσεις που έχει δημιουργηθεί μια εξαιρετικά ευρεία εννοιακή και νοηματική ποικιλοπλοκία του όρου «πληροφορία», ο οποίος είναι πλέον εξαιρετικά δύσκολο να τύχει ενιαίας επιστημονικής αντιμετώπισης και έρευνας, ενόψει και της υπάρξεως τριών διαστάσεων (Dimensionen) της πληροφορίας, της συντακτικής (syntaktische), της σημαντικής (semantische) και της οντολογικής διαστάσεως της (pragmatische Dimension), διαστάσεων που αναφέρονται, μάλιστα, στην πληροφορία επίσης υπό τριπλή έποψη, ως διαδικασία (Prozess), ως περιεχόμενο (Inhalt) και ως κατάσταση (Zustand). Βλ. σχετικώς και την εμβαθυντική ανάλυση του *Κουτσουράδη*, ό.π. (υποσημ. 1), 1998, σελ. 62 επ., 78 επ.: πρβλ.

12. Οι όροι «πιστοληπτική ικανότητα» και «φερεγγυότητα» στην υπάρχουσα βιβλιογραφία (βλ. π.χ. *Mettler*, Formalisierte Bonitätsprüfungsverfahren und Credit Scoring, 1995, σελ. 1 επ.: *Picot/Theurl/Dammer/Neuburger*, ό.π. [υποσημ. 1], 2007, σελ. 9) χρησιμοποιούνται κατά κανόνα ως ταυτότητες, χωρίς διάκριση· και στο παρόν επομένως δεν θα γίνεται διαφοροποίηση κατά τη χρήση τους. Είναι όμως προφανές (βλ. και αμέσως κατωτ., στη συνέχεια του κειμένου, αριθμ. 2.1, και στην υποσημ. 16)), ότι οι όροι αυτοί δεν ταυτίζονται: ένα πρόσωπο μπορεί (αντικειμενικά) να έχει πιστοληπτική ικανότητα, αλλά (υποκειμενικά) να στερείται φερεγγυότητας (γιατί δεν θέλει να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του)· και αντιστρόφως, κάποιος μπορεί να είναι (υποκειμενικά) φερέγγυος (γιατί θέλει να καταβάλλει τις οφειλές του ακόμα και από το υστέρημά του, σε βάρος άλλων αναγκών του), ενώ (αντικειμενικά) δεν έχει πιστοληπτική ικανότητα (πρβλ. σχετικά και την ιστοσελίδα <http://www.finanz-ratgeber.de/finanzierung/bonitaet.html> [τελευταία πρόσβαση: 12.2.2011, 19:40 ώρα Ελλάδος]). Ορθώς, επομένως, αντιδιαστέλλονται οι όροι «πιστοληπτική ικανότητα» και «φερεγγυότητα» στα νεότερα νομοθετικά κείμενα, βλ. π.χ. άρθρο 27 του Ν 3601/2007 (κατωτ. στο κείμενο αριθμ. 4.2.1) και άρθρο 8 και 9 της ΚΥΑ Ζ1-699/23.6.2010 (κατωτ. στο κείμενο αριθμ. 4.3), σχετικώς δε και τη διαφοροποιούσα προσέγγιση του *Καραγιάννη*, ό.π. (υποσημ. 11), *ΧρΔικ* 2010, σελ. 313 με υποσημ. 11 (στο παρόν τεύχος). Πρέπει, όμως, να παρατηρηθεί ότι κατά το ελληνικό αστικό δίκαιο ο όρος «φερεγγυότητα» αποτελεί νομική έννοια με συγκεκριμένο περιεχόμενο που περιλαμβάνει τόσο αντικειμενικά όσο και υποκειμενικά στοιχεία, όπως προκύπτει από τα άρθρα 468 (ανάληψη ευθύνης από τον εκχωρητή για την φερεγγυότητα του οφειλέτη) και 809 ΑΚ (υπόσχεση δανείου σε αρχικούς ή μεταγενεστέρως [κατά τους όρους του άρθρου αυτού] αφερέγγυο πρόσωπο), διατάξεις οι οποίες –κατά τελοολογικώς ορθή και δίκαιη στάθμιση συμφερόντων– δεν διακρίνουν αν η αφερεγγυότητα υπάρχει ή επέρχεται λόγω ελλείψεως ρευστότητας ή/και περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη ή λόγω δυστορίας ή κακοβουλίας αυτού (έτσι σωστά κατ' αποτέλεσμα, για το άρθρο 468 ΑΚ, *Σταθόπουλος*, Γενικό Ενοχικό Δίκαιο, 2004, § 27, περιθ. αριθμ. 72 [στο τέλος], 74 με παραπομπή στην § 25, περιθ. αριθμ. 53 και 54· η κρατούσα στην Ελλάδα γνώμη φαίνεται να θεωρεί ότι λαμβάνονται υπόψη αντικειμενικά και μόνον στοιχεία, βλ. π.χ. Γ. Γεωργιάδη σε Απ. Γεωργιάδη-ΣΕΑΚ, 2010, άρθρο 468, περιθ. αριθμ. 3· *Αυγητίδης*, αυτόθι, άρθρο 809, περιθ. αριθμ. 5 επ.: Π. Φίλιπ, Ενοχικό Δίκαιο, Ειδικό Μέρος, Πρώτος Τόμος, 2010, σελ. 389 με υποσημ. 9· Απ. Γεωργιάδη, Ενοχικό Δίκαιο, Ειδικό μέρος, Τόμος Ι, § 41, περιθ. αριθμ. 48 επ. [με κάποια διαφοροποίηση, όμως, στον περιθ. αριθμ. 51, στο τέλος])· για δε το πτωχευτικό δίκαιο πρβλ. *Περάκη*, Πτωχευτικό Δίκαιο, 2010, σελ. 32 επ., 70 επ., 79/80.

13. Βλ. π.χ. τους ήδη προαναφερθέντες *Steglitz*, ό.π. (υποσημ. 1), στο βιβλίο *Chenery/Srinivasan* (εκδ.), Handbook on Development Economics 1, 1987, σελ. 93 επ.: *Steglitz*, ό.π. (υποσημ. 1), (115) Journal of Quarterly Economics, 2000, σελ. 1441 επ.: *Jentzsch*, ό.π. (υποσημ. 1), 2η έκδ., 2010, σελ. 7 επ., 22 επ., 173 επ.: *Picot/Theurl/Dammer/Neuburger*, ό.π. (υποσημ. 1), 2007, σελ. 13 επ., 35 επ.

14. Για τους σχετικούς όρους βλ. ανωτ. στην υποσ. 2.

15. Βλ. *Jentzsch*, ό.π. (υποσημ. 1), 2η έκδ., 2010, σελ. 42 επ., 173 επ.: *Kamp/Weichert*, Scoringssysteme zur Beurteilung der Kreditwürdigkeit

όπως αναφέρεται και στις σκέψεις 55-56, 61, 72 και στο δι-
ατακτικό (υπό 1) της αποφάσεως του ΔΕΚ της 23.11.2006,
C-238/05, Asnef-Equifax, Servicios de Información sobre
Solvencia y Crédito, SL και Administración del Estado κατά
Asociación de Usuarios de Servicios Bancarios (ΣυλλΝομ
2006, σελ. I-11145 επ.). Όπως γίνεται δεκτό στις οικο-
νομικές επιστήμες, οι ως άνω όροι εμπεριέχουν αφενός
μεν την «πιστοληπτική αξιοπιστία εν στενή εννοία» που έχει
υποκειμενική διάσταση και αφορά στις προσωπικές και
χαρακτηρολογικές ιδιότητες του δανειολήπτη (ιδίως την
προς αποπληρωμή ενός δανείου βούληση αυτού), αφετέ-
ρου δε την «πιστοληπτική ικανότητα» που έχει αντικειμενική
διάσταση και αναφέρεται ιδίως στις οικονομικές συνθήκες
και παραμέτρους του δανειολήπτη (και τοιουτοτρόπως στην
προς αποπληρωμή ενός δανείου ικανότητά του)¹⁶.

2.2. Στην τραπεζική πρακτική διακρίνονται δύο ομάδες
επί μέρους στοιχείων για την έρευνα και ανάλυση της φε-
ρεγγυότητας του δανειολήπτη, αφενός μεν τα υποκειμενικά,
αφετέρου δε τα αντικειμενικά στοιχεία¹⁷: Στα υποκειμενικά
στοιχεία ανήκουν κατά κύριο λόγο η «προσωπικότητα» του
δανειολήπτη (όπως συμπεριδριζείται από τη μόρφωση
και τη σταδιοδρομία του), το «επαγγελματικό περιβάλλον» (στο
οποίο εντάσσονται και η σταθερότητα και η ασφάλεια της
επαγγελματικής θέσεώς του), όπως επίσης και η «προηγύμε-
νη οικονομική συμπεριφορά» αυτού (κυρίως όσον αφορά την
κανονική εκπλήρωση των οφειλών του ή την προς τούτο
τυχόν δυστροπία του)· στα αντικειμενικά στοιχεία εντάσσονται
τα «οικονομικά δεδομένα» αυτού (όπως το ύψος του μισθού
και των εισοδημάτων του, το ύψος των εξόδων και των τρε-
χουσών οφειλών του, η ύπαρξη περιουσίας κ.λπ.), επί τη
βάσει των οποίων μπορεί να πιθανολογηθεί η δυνατότητά
του να αποπληρώσει ένα προς σύναψη δάνειο¹⁸.

2.3.1. Η συλλογή και ανάλυση των ανωτέρω στοιχείων
για την αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας ενός εν
δυνάμει δανειολήπτη λαμβάνει χώρα, κατά την κλασσική
μέθοδο, επί τη βάσει των ατομικών δεδομένων του συγκε-
κριμένου προσώπου που διαπραγματεύεται τον δανεισμό·
τα δεδομένα αυτά αναλύονται και αξιολογούνται από τα
χρηματοπιστωτικά ιδρύματα μετά από συνέντευξη με τον
αιτούμενο το δάνειο, από τον οποίο και ζητείται να υποβάλει
τα προς τον σκοπό της εκτιμήσεως αναγκαία οικονομικά του
στοιχεία¹⁹. Από την δεκαετία του 1940, όμως, αναπτύχθηκε
στις ΗΠΑ και χρησιμοποιείται ευρύτατα σήμερα η κατά
βάση αποπροσωποποιημένη μέθοδος του *credit scoring*²⁰.
Πρόκειται για μία στατιστική-μαθηματική μέθοδο με την οποία
ο υποψήφιος δανειολήπτης, επί τη βάσει των προσωπικών
και δημογραφικών χαρακτηριστικών του (ηλικία, επάγγελ-
μα, οικογενειακή κατάσταση, τόπος κατοικίας, δηλωμένο
εισόδημα, πιστωτικό ιστορικό, δυνατότητα παροχής εξα-
σφαλίσεων για την πίστωση κ.λπ.), εντάσσεται αυτομάτως,
σύμφωνα με συγκεκριμένους αλγορίθμους, σε μια ευρύτερη
πληθυσμιακή ομάδα (π.χ. των δημοσίων υπαλλήλων με
μέσο εισόδημα), ομάδα για την οποία υπάρχουν ανωνυμο-
ποιημένα στοιχεία ως προς τον τρόπο συμπεριφοράς των
μελών της σε συγκεκριμένες καταστάσεις, όπως αναφορικά
με την τακτική και σύνομη εκπλήρωση των οικονομικών
τους υποχρεώσεων. Από την ένταξη αυτή και με βάση τους
αλγορίθμους (υπάρχουν πολλά συστήματα αλγορίθμων)
προκύπτει ένας αριθμός, το *credit score*, κατά κανόνα δε όσο
μικρότερος είναι ο αριθμός αυτός τόσο μεγαλύτερη είναι
η πιστοληπτική ικανότητα του εν δυνάμει δανειολήπτη²¹.
Για παράδειγμα, οι επί πολλά έτη υπηρετούντες δημόσιοι
υπάλληλοι έχουν μεγαλύτερη αξιοπιστία και δυνατότητα
αποπληρωμής των δανείων (ήτοι μικρότερο *credit score*)
απ' ό,τι οι νεοπροσληφθέντες ιδιωτικοί υπάλληλοι, το ίδιο

- Chancen und Risiken für Verbraucher, Forschungsprojekt erstellt
vom Unabhängigen Landeszentrum für Datenschutz Schleswig-
Holstein (ULD), 2005, σελ. 15 επ.· Korcza/Wilken, Scoring im
Praxistest: Aussagekraft und Anwendung von Scoringverfahren in
der Kreditvergabe und Schlussfolgerungen, 2008, σελ. 31 επ., 45 επ.·
πρβλ. και Γ. Καλλιμόπουλο, Ανάλυση συναίνεσης του υποκειμένου περί
επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ΧρπΔικ 2010, σελ.
286, αριθμ. 5, και σελ. 292, αριθμ. 24.

16. Βλ. αντί πολλών Mettler, ό.π. (υποσημ. 12), 1995, σελ. 1 επ.· Picot/
Theurl/Dammer/Neuburger, ό.π. (υποσημ. 1), 2007, σελ. 9· πρβλ. και
την προαναφερθείσα (ό.π., υποσημ. 12) ιστοσελίδα [http://www.finan-
z-ratgeber.de/finanzierung/bonitaet.html](http://www.finan-
z-ratgeber.de/finanzierung/bonitaet.html) (τελευταία πρόσβαση:
12.2.2011, 19:40 ώρα Ελλάδος).

17. Βλ. π.χ. Mettler, ό.π. (υποσημ. 12), 1995, σελ. 2, ο οποίος τονίζει ότι
«[i]m Privatkundenbereich können [...] die drei Bereiche «Persönlichkeit»,
«berufliches Umfeld» und «finanzielle Verhältnisse» unterschieden werden.
Die Operationalisierung der beiden erstgenannten, qualitativ orientierten
Bereiche ist in der Bankpraxis jedoch (im Vergleich zum Firmenkundenbereich)
bedeutend weiter fortgeschritten, was wohl v.a. auf die längere Tradition des
Einsatzes formalisierter Verfahren in diesem Kundensegment zurückzuführen
ist» πρβλ. και Korcza/Wilken, ό.π. (υποσημ. 15), 2008, σελ. 64 επ.·
Jentzsch, ό.π. (υποσημ. 1), 2η έκδ., 2010, σελ. 42 επ.· Kamp/Weichert,
ό.π. (υποσημ. 15), 2005, σελ. 15, 44 επ.· Picot/Theurl/Dammer/
Neuburger, ό.π. (υποσημ. 1), 2007, σελ. 39 επ.

18. Βλ. αναλυτικότερα, υπό το λήμμα «Kriterien zur Bonitätsermittlung»,
την προαναφερθείσα (ό.π., υποσημ. 12) ιστοσελίδα [http://www.finan-
z-ratgeber.de/finanzierung/bonitaet.html](http://www.finan-
z-ratgeber.de/finanzierung/bonitaet.html) (τελευταία πρόσβαση:
12.2.2011, 19:40 ώρα Ελλάδος).

finanz-ratgeber.de/finanzierung/bonitaet.html (τελευταία πρόσβαση:
12.2.2011, 19:40 ώρα Ελλάδος).

19. Βλ. π.χ. Μερκούρη, Ανάλυση επιπτώσεων της εκτίμησης της πιθανότητας
αθέτησης σε πιστωτικές κάρτες: μια εναλλακτική προσέγγιση, 2008,
σελ. 27 επ.

20. Βλ. Kamp/Weichert, ό.π. (υποσημ. 15), 2005, σελ. 18 επ.· Mettler,
ό.π. (υποσημ. 12), 1995, σελ. 4 επ.· Weichert, Datenschutzrechtliche
Anforderungen an Verbraucher-Kredit-Scoring, DuD 2005, σελ. 582
επ.· Kahler/Werner, Electronic Banking und Datenschutz, 2008, σελ.
230 επ.

21. Βλ. Kamp/Weichert, ό.π. (υποσημ. 15), 2005, σελ. 10 επ., 48 επ.·
Jentzsch, ό.π. (υποσημ. 1), 2η έκδ., 2010, σελ. 173 επ.· Picot/Theurl/
Dammer/Neuburger, ό.π. (υποσημ. 1), 2007, σελ. 13 επ.· Hoeren,
Rechtliche Grundlagen des SCHUFA-Scoring-Verfahrens, στο βιβλίο
SCHUFA Grundlagenchrift, 2007, Gutachten, Teil C, σελ. 65 επ.·
Mettler, ό.π. (υποσημ. 12), 1995, σελ. 4 επ.· Μερκούρη, ό.π. (υποσημ.
19), 2008, σελ. 27 επ.· Μπουγκά/Σφίγγα, Ο πιστωτικός κίνδυνος και
οι απαιτήσεις της Βασιλείας II, 2009, σελ. 71 επ. Ένας παραστατικός
πίνακας αποτυπώσεως και αξιολογήσεως των credit scores (της εταιρείας
παροχής πιστοληπτικών πληροφοριών Creditreform) παρατίθεται,
υπό το λήμμα «Ergebnis der Bonitätsprüfung - Bonitätsindex»,
στην προαναφερθείσα (ό.π., υποσημ. 12) ιστοσελίδα [http://www.finan-
z-ratgeber.de/finanzierung/bonitaet.html](http://www.finan-
z-ratgeber.de/finanzierung/bonitaet.html) (τελευταία πρόσβαση:
12.2.2011, 19:40 ώρα Ελλάδος).

και οι κάτοικοι πολυτελών προαστίων έναντι των κατοίκων υποβαθμισμένων περιοχών κ.ο.κ.

2.3.2. Ενάντιον του credit scoring, οι οπαδοί του οποίου επικαλούνται το επιστημονικώς επαληθεύσιμο και την αντικειμενικότητα της χρησιμοποιούμενης μεθόδου²², παρατηρείται ότι οδηγεί σε ανεπίτρεπτες διακρίσεις και άνισα αποτελέσματα, επειδή «ρίχνει όλους τους ανθρώπους στο ίδιο τσουβάλι»· η ατομικότητα, οι προσωπικές αντιλήψεις και η βούληση του καθενός δεν διαδραματίζουν κανένα (θετικό ή αρνητικό) ρόλο²³. Κρίσιμα ή σημαντικά χαρακτηριστικά και ιδιότητες δεν λαμβάνονται υπόψη ή αξιολογούνται -λόγω της εντάξεως στην ομάδα- εσφαλμένα, ενώ και η βάση δεδομένων για τη συγκεκριμένη ομάδα μπορεί να περιέχει λάθος στοιχεία²⁴ κ.ο.κ.

2.4. Σε κάθε περίπτωση πάντως, τόσο οι κλασσικές εξατομικευμένες μέθοδοι αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας όσο και η αποπροσωποποιημένη μέθοδος του credit scoring χρησιμοποιούν κατά βάση τις ίδιες εσωτερικές ή εξωτερικές πηγές²⁵: αφενός μεν τα προσωπικά, κυρίως οικονομικά, στοιχεία που αναφέρει ο ίδιος ο υποψήφιος δανειολήπτης στην αίτησή του για το δάνειο σε συνδυασμό με τα τυχόν υπάρχοντα άλλα στοιχεία στη βάση δεδομένων του ιδρύματος, κατά κανόνα τράπεζας, ή της επιχειρήσεως του πιστοδότη από προηγούμενη συναλλακτική σχέση με τον δανειολήπτη (εσωτερικές πηγές), αφετέρου δε τα στοιχεία τα οποία υπάρχουν σε βάσεις δεδομένων οργανισμών ή επιχειρήσεων που έχουν ως αντικείμενο δραστηριότητας ακριβώς τη συλλογή και επεξεργασία των κρίσιμων αυτών οικονομικών στοιχείων (εξωτερικές πηγές). Είναι προφανές ότι βρισκόμαστε ενώπιον δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (σε αρκετές περιπτώσεις μάλιστα πρόκεινται ευαίσθητα δεδομένα)²⁶ που εντάσσονται στο πεδίο εφαρμογής προστατευτικών κανόνων δικαίου, όπως είναι η προστασία του τραπεζικού απορρήτου και η νομοθεσία για την προ-

στασία των προσωπικών δεδομένων²⁷ ή άλλες ειδικότερες νομοθετικές ρυθμίσεις, όπως π.χ. το άρθρο 11 § 1 στοιχ. ιγ' του Ν 3601/2007²⁸.

II. Το τραπεζικό απόρρητο ως μορφή προστασίας των προσωπικών δεδομένων

3.1. Τόσο το γενικό (με τις πολλαπλές νομικές θεμελιώσεις)²⁹, όσο και το ειδικό τραπεζικό απόρρητο του ΝΔ 1059/1971³⁰ αναπτύσσουν, ως γνωστόν, διπλή λειτουργία³¹: Αφενός μεν υποχρεώνουν τα πιστωτικά ιδρύματα να σιωπούν περί των περιουσιακών, οικονομικών ή λοιπών στοιχείων ενός πελάτη, ή ακόμη και μη πελάτη, τα οποία περιέχονται (μέσω των στελεχών τους) σε γνώση τους, είτε στο πλαίσιο, είτε επ' ευκαιρία της συναλλακτικής επαφής των με τα πρόσωπα αυτά (θετική λειτουργία), αφετέρου δε παρέχουν το δικαίωμα στα ιδρύματα αυτά να αρνούνται, κατ' αντιστοιχία προς την ως άνω υποχρέωση εχεμύθειας,

22. Βλ. π.χ. αντί πολλών Korczak/Wilken, ό.π. (υποσημ. 15), 2008, σελ. 31 επ., 39 επ.· Jentsch, ό.π. (υποσημ. 1), 2η έκδ., 2010, σελ. 197 επ.· Picot/Theurl/Dammer/Neuburger, ό.π. (υποσημ. 1), 2007, σελ. 69 επ.· Mettler, ό.π. (υποσημ. 12), 1995, σελ. 19.

23. Βλ. χαρακτηριστικά Kamp/Weichert, ό.π. (υποσημ. 15), 2005, σελ. 14, 117 επ., 131 επ.· Korczak/Wilken, ό.π. (υποσημ. 15), 2008, σελ. 15 επ., 22 επ., 39 επ., 45 επ.· Jentsch, ό.π. (υποσημ. 1), 2η έκδ., 2010, σελ. 26 επ., 180 επ.· Αποστόλου, Καταναλωτικά Δάνεια και η Διαχείρισή τους, 2010, σελ. 24 επ.· Kahler/Werner, ό.π. (υποσημ. 20), 2008, σελ. 231· Weichert, ό.π. (υποσημ. 20), DuD 2005, σελ. 582 επ.· Mettler, ό.π. (υποσημ. 12), 1995, σελ. 19.

24. Βλ. την ανάπτυξη των Korczak/Wilken, ό.π. (υποσημ. 15), 2008, σελ. 22 επ.· πρβλ. επίσης και τις κριτικές παρατηρήσεις της Gregorian, Schufa Score oder Bonität auspendeln, Fehlende Transparenz und zweifelhaftes Scoring der Schufa (3.10.2009), στην ιστοσελίδα <http://www.suite101.de/content/schufa-score-oder-bonitaet-auspending-a62592> (τελευταία πρόσβαση: 12.2.2011, 20:10 ώρα Ελλάδος).

25. Βλ. αντί πολλών Kamp/Weichert, ό.π. (υποσημ. 15), 2005, σελ. 23 επ., 30 επ., 78 επ.· Picot/Theurl/Dammer/Neuburger, ό.π. (υποσημ. 1), 2007, σελ. 32 επ., 43 επ.· Weichert, ό.π. (υποσημ. 20), DuD 2005, σελ. 582 επ., 585.

26. Για το είδος και την έκταση των συλλεγόμενων στοιχείων του εν δυνάμει δανειολήπτη βλ. ανωτ., στο κείμενο, αριθμ. 2.2 και 2.3.1.

27. Βλ. π.χ. Γγλεζάκη, ό.π. (υποσημ. 1), 2006, σελ. 29 επ., 32 επ., 35/36· Kamp/Weichert, ό.π. (υποσημ. 15), 2005, σελ. 66 επ., 81 επ.· Αλεξανδροπούλου-Αιγυπιάδου, Ηλεκτρονική επεξεργασία προσωπικών δεδομένων στο πεδίο της τραπεζικής δραστηριότητας (νομικό πλαίσιο), Αρμ 2004, 1377 επ. Ο Ν 2472/1997 χρησιμοποιεί ως νομική έννοια, τον όρο «δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα», βλ. άρθρα 1 και 2 στοιχ. α' Ν 2472/1997. Παρά ταύτα, λόγω της ευρείας χρησιμοποίησής του όρου «προσωπικά δεδομένα» (και από τον νομοθέτη, βλ. ιδίως το άρθρο 9Α του Συντάγματος, περαιτέρω δε άρθρο 27 § 3 Ν 3601/2007), στο παρόν δεν θα γίνεται διάκριση μεταξύ των δύο αυτών όρων και θα χρησιμοποιούνται ως ταυτόσημοι, πρβλ. και Αλεξανδροπούλου-Αιγυπιάδου, Προσωπικά δεδομένα, 2007, σελ. 33 με υποσημ. 11.

28. Για τις ειδικότερες νομοθετικές ρυθμίσεις βλ. κατωτ., στο κείμενο, αριθμ. 4.1 επ.

29. Βλ. αναλυτικά Ν. Ρόκα, Στοιχεία Τραπεζικού Δικαίου, 2002, σελ. 42· Ψυχομάνη, ό.π. (υποσημ. 10), 6η έκδ., 2008, περιθ. αριθμ. 100 επ., 104 επ.· Ντόστα, Γενικό τραπεζικό απόρρητο και απόρρητο των καταθέσεων, Κατάσχεση των καταθέσεων, 2000, passim· Κουτσούκη, Το τραπεζικό απόρρητο στο ιδιωτικό δίκαιο, 1994, σελ. 11 επ., 47 επ., 64 επ.· Einsele, Bank- und Kapitalmarktrecht, 2η έκδ., 2010, § 1, περιθ. αριθμ. 4 επ.· Fischer/Klanten, ό.π. (υποσημ. 8), 4η έκδ., 2010, περιθ. αριθμ. 7.1 επ.· Kalkbrenner/Koch, Bankgeheimnis und Datenschutz, 2009, σελ. 9 επ.· Claussen, Bank- und Börsenrecht, 4η έκδ., 2008, σελ. 23 επ.· Schimansky/Bunte/Lwowski(εκδ.)/Bruchner, Bankrechts-Handbuch, 3η έκδ., 2007, § 39, περιθ. αριθμ. 1 επ.· Kahler/Werner, ό.π. (υποσημ. 20), 2008, σελ. 230 επ.· Rotter/Placzek, ό.π. (υποσημ. 8), 2009, § 16, περιθ. αριθμ. 1 επ.

30. Βλ. Ν. Ρόκα, ό.π. (υποσημ. 29), 2002, σελ. 42· Ψυχομάνη, ό.π. (υποσημ. 10), 6η έκδ., 2008, περιθ. αριθμ. 128 επ.· Κουτσούκη, ό.π. (υποσημ. 29), 1994, σελ. 51 επ., 64 επ.· Ειδική νομοθετική προστασία του τραπεζικού απορρήτου υπάρχει και σε άλλα κράτη, όπως για παράδειγμα στην Αυστρία (§ 38 Abs. 1 και 5 BWG) και στη Ελβετία (Art. 47 BankG), βλ. σχετικά Hahn/Röbber, Grenzüberschreitende Bankdienstleistungen in der EU, 2009, σελ. 101 επ., 105 επ.· Κουτσούκη, αυτόθι, 1994, σελ. 17 επ.

31. Βλ. σχετικά (και για τις δύο μορφές λειτουργίας) Κουτσούκη, ό.π. (υποσημ. 29), 1994, σελ. 11 επ.· Fischer/Klanten, ό.π. (υποσημ. 8), 4η έκδ., 2010, περιθ. αριθμ. 7.1 επ.· Kalkbrenner/Koch, ό.π. (υποσημ. 29), 2009, σελ. 9 επ.· Claussen, ό.π. (υποσημ. 29), 2008, σελ. 23 επ.· Schwintowski/Schäfer, Bankrecht, Commercial Banking – Investment Banking, 4η έκδ., 2010, § 3, περιθ. αριθμ. 1, 6· Kümpel, Bank- und Kapitalmarktrecht, 3η έκδ., 2004, περιθ. αριθμ. 2.150.

την παροχή οποιασδήποτε πληροφορίας για τα προαναφερθέντα στοιχεία, όπως και να αποκρούουν αιτήματα για τη διατύπωση σχετικών αξιολογικών κρίσεων³² ως προς τα συγκεκριμένα πρόσωπα έναντι οιαδήποτε τρίτου (αρνητική λειτουργία), στο μέτρο βέβαια που δεν υπάρχει ειδική αντίθετη νομοθετική ρύθμιση ή το πιστωτικό ίδρυμα απαλλάσσεται από την υποχρέωση τηρήσεως του απορρήτου εξ άλλων λόγων, όπως η συγκατάθεση των προσώπων αυτών³³.

3.2. Υπό το πρίσμα αυτό καθίσταται προφανές ότι, ειδικά όσον αφορά στην πιστοληπτική ικανότητα ενός υποψήφιου δανειολήπτη και την αξιολόγησή της, η προστασία που παρέχεται από το γενικό και ειδικό τραπεζικό απόρρητο είναι αφενός μεν ευρύτερη της προστασίας που παρέχεται επί τη βάση των ρυθμίσεων για την (αυτοματοποιημένη ή μη) επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων του Ν 2472/1997³⁴ (σε συνδυασμό, όπου απαιτείται, και με τον Ν 3471/2006)³⁵, αφετέρου δε –και κυρίως– στενότερη αυτής: Ευρύτερη, διότι το τραπεζικό απόρρητο λειτουργεί όχι μόνο υπέρ των φυσικών, αλλά και υπέρ των νομικών προσώπων, άρα το πεδίο εφαρμογής του καταλαμβάνει μεγαλύτερο εύρος περιπτώσεων· στενότερη δε, επειδή αφορά κατ' αρχήν αποκλειστικώς και μόνον τις τράπεζες και όχι τις λοιπές περιπτώσεις οργανισμών ή επιχειρήσεων, ήτοι εξωτερικές πηγές που συλλέγουν και επεξεργάζονται στοιχεία για την πιστοληπτική ικανότητα των προσώπων ή αποκτούν προσωπικά δεδομένα πιστοληπτικής ικανότητας από τη σχετική αγορά (π.χ. από την ICAP ή την ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε.)· πάντως κατά την ορθότερη γνώμη, οι εκάστοτε (πέραν του γενικού και ειδικού τραπεζικού απορρήτου) προστατευτικοί κανόνες δικαίου θα έλκονται για μια κρίσιμη περίπτωση, μετά την αναγκαία στάθμιση συμφερόντων, σωρευτικά σε εφαρμογή³⁶.

3.3. Η ευρύτερη όμως δυνατή προστασία των προσωπικών δεδομένων πιστοληπτικής ικανότητας ιδίως των φυσικών προσώπων είναι το δικαιοπολιτικό αίτημα του παρόντος³⁷, αφενός μεν λόγω της ραγδαίας και σε παγκόσμια βάση αναπτύξεως, ως ειδικού κλάδου της οικονομίας, της αγοράς δεδομένων πιστοληπτικής ικανότητας (τόσο σε επίπεδο Β2Β, όσο και σε επίπεδο Β2C [αλλά ακόμη και σε επίπεδο C2C])³⁸, αφετέρου δε επειδή στην αγορά αυτή υφίστανται, όπως είναι γνωστό, έντονες πληροφοριακές ασυμμετρίες σε βάρος κυρίως των φυσικών προσώπων που είναι εν δυνάμει δανειολήπτες³⁹. Η ανάγκη προστασίας προκύπτει ακόμη και λόγω των υφιστάμενων και διευρυνόμενων εκούσιων ή νόμιμων εξαιρέσεων από το τραπεζικό απόρρητο και λόγω της επεκτεινόμενης τραπεζικής πληροφορησέως⁴⁰, ιδίως δε λόγω της κεντρικής σημασίας την οποία αποδίδει ο νομοθέτης σήμερα στα δεδομένα πιστοληπτικής ικανότητας⁴¹,

32. Βλ. τις γνωστές ως «Breuer-Urteile» αποφάσεις των BGH, ZIP 2006, 317, OLG München, ZIP 2004, 19/22, LG München, NJW 2003, 1046, περαιτέρω δε Ψυχογιάνη, ό.π. (υποσημ. 10), 6η έκδ., 2008, περιθ. αριθμ. 101· Fischer/Klanten, ό.π. (υποσημ. 8), 4η έκδ., 2010, περιθ. αριθμ. 7.3, 7.117· Kalkbrenner/Koch, ό.π. (υποσημ. 29), 2009, σελ. 9.

33. Βλ. π.χ. Ν. Ρόκα, ό.π. (υποσημ. 29), 2002, σελ. 41 επ., περαιτέρω δε και τις βιβλιογραφικές παραπομπές κατωτ. στην υποσημ. 40.

34. Για τον Ν 2472/1997, το πεδίο εφαρμογής του και την προστατευτική λειτουργία αυτού, βλ. π.χ. την, υπό τα αντίστοιχα άρθρα, ερμηνεία των Αρμαμέντου/Σωτηρόπουλου, Προσωπικά δεδομένα, Ερμηνεία Ν 2472/1997, 2005, και των ιδίων, Προσωπικά δεδομένα, Ερμηνεία Ν 2472/1997, Οι τροποποιήσεις του Ν 2472/1997 από τους Ν 3471/2006 και 3625/2007, 2008· περαιτέρω Αλεξανδροπούλου-Αιγυπιάδου, ό.π. (υποσημ. 27), 2007, σελ. 29 επ., 33 επ· Ιγγλεζάκη, Ευαίσθητα προσωπικά Δεδομένα, 2004, σελ. 1 επ., 23 επ., 30 επ.

35. Που έχει ως αντικείμενο την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, βλ. σχετικά Κ. Χριστοδούλου, Επιτομή Ηλεκτρονικού Αστικού Δικαίου, 2008, σελ. 15 επ· Γ. Γεωργιάδη, Ο Ν 3471/2006 για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, ΧρΔ 2007, 17 επ.

36. Για τη σχέση του τραπεζικού απορρήτου προς τη (γενική) νομοθεσία προστασίας των προσωπικών δεδομένων βλ. π.χ. Kalkbrenner/Koch, ό.π. (υποσημ. 29), 2009, σελ. 54 επ· Rotter/Placzek, ό.π. (υποσημ. 8), 2009, § 16, περιθ. αριθμ. 1, 7 επ· πρβλ. δε Ψυχογιάνη, ό.π.

(υποσημ. 10), 6η έκδ., 2008, περιθ. αριθμ. 109· Ιγγλεζάκη, ό.π. (υποσημ. 1), 2006, σελ. 35· Κουτσοῦρη, ό.π. (υποσημ. 1), 1998, σελ. 125 επ· Κουτσοῦρη, ό.π. (υποσημ. 29), 1994, σελ. 61, 139 επ., 142 επ. Στη Γερμανία η ως άνω σχέση υπάγεται στη ρύθμιση της § 1 Abs. 3 BDSchG, που ορίζει ότι «Soweit andere Rechtsvorschriften des Bundes auf personenbezogene Daten einschließlich deren Veröffentlichung anzuwenden sind, gehen sie den Vorschriften dieses Gesetzes vor. Die Verpflichtung zur Wahrung gesetzlicher Geheimhaltungspflichten oder von Berufs- oder besonderen Amtsgeheimnissen, die nicht auf gesetzlichen Vorschriften beruhen, bleibt unberührt». Υφίστανται όμως πολλές απόψεις όσον αφορά τη δογματική λειτουργία της ως άνω διατάξεως, βλ. π.χ. Einsele, ό.π. (υποσημ. 29), 2η έκδ., 2010, § 1, περιθ. αριθμ. 5· Fischer/Klanten, ό.π. (υποσημ. 8), 4η έκδ., 2010, περιθ. αριθμ. 7.117 επ· Kahler/Werner, ό.π. (υποσημ. 20), 2008, σελ. 151 επ· πρβλ. δε και Claussen, ό.π. (υποσημ. 29), 4η έκδ., 2008, σελ. 133, στον περιθ. αριθμ. 18.

37. Βλ. π.χ. Jentzsch, ό.π. (υποσημ. 1), 2η έκδ., 2010, passim, ιδίως δε σελ. 26 επ., 119 επ., 180 επ., 204 επ· Picot/Theurl/Dammer/Neuburger, ό.π. (υποσημ. 1), 2007, σελ. 51 επ., 69 επ· Kalkbrenner/Koch, ό.π. (υποσημ. 29), 2009, σελ. 69 επ., 103 επ· Ιγγλεζάκη, ό.π. (υποσημ. 1), 2006, σελ. 29 επ., 32 επ.

38. Βλ. Picot/Theurl/Dammer/Neuburger, ό.π. (υποσημ. 1), 2007, σελ. 13 επ· Jentzsch, ό.π. (υποσημ. 1), 2η έκδ., 2010, σελ. 26 επ., 42 επ· Κουτσοῦρη, ό.π. (υποσημ. 1), 1998, σελ. 53 επ· πρβλ. και ανωτ. υποσημ. 1.

39. Βλ. αντί πολλών Jentzsch, ό.π. (υποσημ. 1), 2η έκδ., 2010, σελ. 26 επ., 43 επ· Picot/Theurl/Dammer/Neuburger, ό.π. (υποσημ. 1), 2007, σελ. 28 επ· Κουτσοῦρη, ό.π. (υποσημ. 1), 1998, σελ. 48 επ· Περάκη, Η αρχή του «υπεύθυνου» δανεισμού και η πρόσφατη κοινοτική Οδηγία για την καταναλωτική πίστη, ΧρΔ 2009, 352 επ· Λιβαδά, Το νέο ευρωπαϊκό ρυθμιστικό πλαίσιο για την καταναλωτική πίστη, 2008, σελ. 13 επ., 165 επ· υπό δε καθαρώς οικονομική έποψη πρβλ. Κοντογιάννη, Η Σύμμετρη Πληροφόρηση, Το Χρονοχρήμα και η Θεωρία του Ενιαίου Οικονομικού Πεδίου, 2006, passim, ιδίως σελ. 448 επ., 469 επ., 552 επ.

40. Βλ. σχετικά Ν. Ρόκα, ό.π. (υποσημ. 29), 2002, σελ. 42· Ψυχογιάνη, ό.π. (υποσημ. 10), 6η έκδ., 2008, περιθ. αριθμ. 111 επ., 1224 επ., 130 επ., 147 επ· Κουτσοῦρη, ό.π. (υποσημ. 29), 1994, σελ. 68 επ., 153 επ., 170 επ· Einsele, ό.π. (υποσημ. 29), 2η έκδ., 2010, παρ. 1, περιθ. αριθμ. 14 επ., 21 επ· Fischer/Klanten, ό.π. (υποσημ. 8), 4η έκδ., 2010, περιθ. αριθμ. 7.30 επ., 7.46 επ., 7.77 επ· Assies/Beule/Heise/Strube(εκδ.)/Ristellhuber, Bank- und Kapitalmarktrecht, 2η έκδ., 2010, περιθ. αριθμ. 4.1970 επ· Claussen, ό.π. (υποσημ. 29), 4η έκδ., 2008, σελ. 127 επ., 131 επ· Kalkbrenner/Koch, ό.π. (υποσημ. 29), 2009, σελ. 20 επ., 27 επ., 43 επ· Rotter/Placzek, ό.π. (υποσημ. 8), 2009, παρ. 16, περιθ. αριθμ. 22 επ.

41. Βλ., στο κείμενο, ανωτ. αριθμ. 2.1 και κατωτ. αριθμ. 4.2 επ.

επιβάλλοντας μάλιστα με πρόσφατα νομοθετήματα στους εν δυνάμει δανειοδότες και ειδικές υποχρεώσεις έρευνας και αξιολογήσεως της ικανότητας αυτής, πάντοτε όμως με την τήρηση των κανόνων προστασίας των προσωπικών δεδομένων. Πιο συγκεκριμένα:

III. Η προστασία των προσωπικών δεδομένων και η ειδική νομοθεσία για την χρηματοοικονομική πίστη

4.1. Σύμφωνα και με τον νεότερο Ν 3601/2007 για την «[α]νάλυση και άσκηση δραστηριοτήτων από τα πιστωτικά ιδρύματα, επάρκεια ιδίων κεφαλαίων [κ.λπ.]»⁴², που ενσωμάτωσε στην ελληνική έννομη τάξη τις (ενόψει της συμφωνίας-πλαίσιο «Βασιλεία II» εκδοθείσες)⁴³ Οδηγίες 2006/48/ΕΚ (ανάληψη και άσκηση δραστηριότητας από τα πιστωτικά ιδρύματα) και 2006/49/ΕΚ (επάρκεια των ιδίων κεφαλαίων αυτών)⁴⁴, η «συλλογή και επεξεργασία εμπορικών πληροφοριών, περιλαμβανομένων και των υπηρεσιών αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας πελατών» αποτελεί ειδικώς επιτρεπόμενη δραστηριότητα των πιστωτικών ιδρυμάτων (άρθρο 11 § 1 στοιχ. ιγ' Ν 3601/2007)⁴⁵. Άρα ο κοινωνικός και ο εθνικός νομοθέτης αναγνωρίζουν κατ' αρχήν θετικά την σπουδαιότητα των υπηρεσιών αξιολογήσεως της πιστωτικής ικανότητας για μικροοικονομικούς και μακροοικονομικούς λόγους, ήτοι για διασφάλιση των λοιπών δανειοληπτών και των ιδίων των πιστωτικών ιδρυμάτων από πιθανόν ανάξιους και αφερέγγυους δανειολήπτες αλλά και για εξασφάλιση υγιούς τραπεζικού συστήματος και διαφάνειας των τραπεζικών συναλλαγών προς όφελος της

εθνικής οικονομίας⁴⁶. οι κίνδυνοι καταχρήσεων βέβαια ελλοχεύουν⁴⁷.

4.2.1. Προς αποφυγή αυτών, στο 5ο κεφάλαιο του ως άνω νόμου με αντικείμενο την «[ε]ποπεία των πιστωτικών ιδρυμάτων από την Τράπεζα της Ελλάδος», και ειδικότερα στην § 3 του άρθρου 27 για τα «[ι]δια κεφάλαια – [κ]εφαλαιακές απαιτήσεις» ορίζεται ρητώς⁴⁸ ότι «[σ]ε περίπτωση αίτησης χορήγησης δανείου ή λοιπών πιστώσεων από πιστωτικό ή χρηματοδοτικό ίδρυμα, οι αιτούντες παρέχουν πλήρη και ακριβή πληροφόρηση για την αξιολόγηση από το πιστωτικό ή χρηματοδοτικό ίδρυμα της φερεγγυότητας και της πιστοληπτικής τους ικανότητας. Τα πιστωτικά και χρηματοδοτικά ιδρύματα υποχρεούνται να λαμβάνουν υπόψη τους, κατά τη διαβάθμιση των σχετικών κινδύνων με βάση το άρθρο αυτό τυχόν μερική ή ολική άρνηση του αιτούντος να χορηγήσει τέτοιες πληροφορίες. Στις πληροφορίες αυτές δεν περιλαμβάνονται αυτές που σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία αποτελούν ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα»⁴⁹.

4.2.2. Και στο σημείο αυτό αναδεικνύεται η κεντρική σημασία που αποδίδουν τόσο ο κοινοτικός⁵⁰, όσο και ο εθνικός νομοθέτης στην αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας των υποψήφιων δανειοληπτών⁵¹. όμως, καίτοι

42. Βλ., σχετικώς π.χ. Ψυχομάνη, Δίκαιο Τραπεζικού Συστήματος, Οι τράπεζες και η εποπεία τους, 2009, περιθ. αριθμ. 328 επ.

43. Βλ., τις αιτιολογικές σκέψεις αριθμ. 37 επ. της Οδηγίας 2006/48/ΕΚ (που αφορούν και την Οδηγία 2006/49/ΕΚ), σχετικώς δε Ψυχομάνη, ό.π. (υποσημ. 42), 2009, περιθ. αριθμ. 133 επ., 220 επ., 498 επ.: Assies/Beule/Heise/Strube(εκδ.)/Sauer/Wittmann, ό.π. (υποσημ. 40), 2η έκδ., 2010, περιθ. αριθμ. 1.260 επ.: Fischer/Klanten, ό.π. (υποσημ. 8), 4η έκδ., 2010, περιθ. αριθμ. 2.254, 2.320 επ.: Kamp/Weichert, ό.π. (υποσημ. 15), 2005, σελ. 64, 81 επ.: Μπουγκά/Σφίγγα, ό.π. (υποσημ. 21), 2009, passim, ιδίως δε σελ. 13 επ., 22 επ. Πρβλ. επίσης και την πολύ πρόσφατη Οδηγία 2010/76/ΕΕ για τροποποίηση των οδηγιών 2006/48/ΕΚ και 2006/49/ΕΚ όσον αφορά τις κεφαλαιακές απαιτήσεις για το χαρτοφυλάκιο συναλλαγών και για τις πράξεις επανατιτλοποίησης, καθώς και τον εποπτικό έλεγχο των πολιτικών αποδοχών, ΕΕΕΕ της 14.12.2010, L 329/3.

44. Βλ. άρθρο 1 του Ν 3601/2007 με παράτιτλο «[σ]κοπός», όπου ορίζεται ότι «[μ]ε το νόμο αυτόν σκοπείται η ενσωμάτωση στην ελληνική τραπεζική νομοθεσία των διατάξεων των Οδηγιών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, υπ' αριθμ. 2006/48/ΕΚ σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριότητας από τα πιστωτικά ιδρύματα (L 177/30.6.2006) και 2006/49/ΕΚ για την επάρκεια των ιδίων κεφαλαίων των επιχειρήσεων επενδύσεων και των πιστωτικών ιδρυμάτων (L 177/30.6.2006)», αναλυτικώς δε Ψυχομάνη, ό.π. (υποσημ. 42), 2009, περιθ. αριθμ. 213 επ.: Kamp/Weichert, ό.π. (υποσημ. 15), 2005, σελ. 81 επ.

45. Για τη ρύθμιση του άρθρου 11 § 1 στοιχ. ιγ' του Ν 3601/2007 βλ. Ψυχομάνη, ό.π. (υποσημ. 42), 2009, περιθ. αριθμ. 386' για το προϊσχύσαν νομοθετικό καθεστώς βλ. Ν. Ρόκα, ό.π. (υποσημ. 29), 2002, σελ. 12.

46. Βλ. ανωτ., στο κείμενο, αριθμ. 2.1 με υποσημ. 15.

47. Πρβλ. Ν. Ρόκα, ό.π. (υποσημ. 29), 2002, σελ. 44.

48. Λεπτομερέστερη και αυστηρότερη είναι, μετά την τροποποίησή της δια της 7ης KWG-Novelle (με την οποία ενσωματώθηκαν στη γερμανική νομοθεσία οι ως άνω κοινοτικές Οδηγίες), η διάταξη της § 10 Abs. 1 Satz 3 KWG, που επιβάλλει την τήρηση των αρχών της αναγκαιότητας και της σκοπιμότητας ως προς τα συλλεγόμενα στοιχεία, ορίζοντας ότι «[i]nstitute dürfen personenbezogene Daten ihrer Kunden, von Personen, mit denen sie Vertragsverhandlungen über Adressenausfallrisiken begründende Geschäfte aufnehmen, sowie von Personen, die für die Erfüllung eines Adressenausfallrisikos eintreten sollen, erheben und verwenden, soweit diese Daten, (1) unter Zugrundelegung eines wissenschaftlich anerkannten mathematisch-statistischen Verfahrens nachweisbar für die Bestimmung und Berücksichtigung von Adressenausfallrisiken erheblich und (2) zum Aufbau und Betrieb einschließlich der Entwicklung und Weiterentwicklung von internen Ratingsystemen für die Schätzung von Risikoparametern des Adressenausfallrisikos des Instituts erforderlich sind, und es sich nicht um Angaben zur Staatsangehörigkeit oder Daten nach § 3 Abs.9 des Bundesdatenschutzgesetzes handelt»· βλ. σχετικά π.χ. Schwennicke/Auerbach/Fischer, KWG, 2009, § 10, περιθ. αριθμ. 16 επ., 48 επ.: Assies/Beule/Heise/Strube(εκδ.)/Sauer/Wittmann, ό.π. (υποσημ. 40), 2η έκδ., 2010, περιθ. αριθμ. 1.275 επ.: Fischer/Klanten, ό.π. (υποσημ. 8), 4η έκδ., 2010, περιθ. αριθμ. 2.301 επ.

49. Βλ. σχετικά Ψυχομάνη, ό.π. (υποσημ. 42), 2009, περιθ. αριθμ. 498 επ./501'· πρβλ. και τις κατ' εφαρμογή του Ν 3601/2007 εκδοθείσες ΠΔ/ΤΕ 2587-2596 της 20.8.2007 (που παρατίθενται και από τον Ψυχομάνη, αυτόθι, περιθ. αριθμ. 220).

50. Βλ. αμέσως στη συνέχεια, στο κείμενο, την αιτιολογική σκέψη αριθμ. 38 της Οδηγίας 2008/48/ΕΚ.

51. Πρβλ. και το άρθρο 29 § 3 του Ν 3601/2007, που ορίζει ότι: «α) Τα πιστωτικά ιδρύματα, εάν υποβληθεί σχετικό αίτημα, οφείλουν να επεξηγούν, στις επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένων των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, που έχουν υποβάλει αίτηση χορήγησης δανείου την απόφασή τους σχετικά με την πιστοληπτική διαβάθμιση της αιτούσας που έχουν διενεργήσει, στο πλαίσιο εφαρμογής των σχετικών αποφάσεων της Τράπεζας της Ελλάδος περί υπολογισμού των σταθμισμένων χρηματοδοτικών τους ανοιγμάτων με τη μέθοδο των εσωτερικών διαβαθμίσεων. β) Οι επεξηγήσεις που αναφέρονται στο εδάφιο α' της παρούσας παραγράφου παρέχονται

στο γράμμα της διατάξεως υπάρχει αναφορά μόνον στα «ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα», κατά το ορθό περιεχόμενο αυτής πρέπει να γίνει δεκτό ότι από τα πιστωτικά και χρηματοδοτικά ιδρύματα πρέπει να τηρούνται ως προς τη συλλογή των κρίσιμων στοιχείων όλες οι ρυθμίσεις για την προστασία των προσωπικών δεδομένων των υποψήφιων πιστοληπτών με βάση τον Ν 2472/1997, ιδίως δε η αρχή της αναλογικότητας και της φειδούς (άρθρο 4 § 1 στοιχ. β' Ν 2472/1997)⁵². Τούτο επιβάλλεται να γίνει δεκτό κατά τεολογική⁵³ και σύμφωνη με την αντίστοιχη κοινοτική Οδηγία ερμηνεία⁵⁴ του άρθρου 27 § 3 του Ν 3601/2007, δεδομένου ότι στην 38η αιτιολογική σκέψη της (κατά τα προαναφερθέντα διά του Ν 3601/2007 ενσωματωθείσας)⁵⁵ Οδηγίας 2006/48/ΕΚ ευθέως προβλέπεται ότι «[...] Η χρήση εξωτερικών πιστοληπτικών διαβαθμίσεων και εκτιμήσεων των ιδίων των πιστωτικών ιδρυμάτων όσον αφορά τις παραμέτρους πιστωτικού κινδύνου αντιπροσωπεύει σημαντική βελτίωση όσον αφορά την ευαισθησία κινδύνου και την ορθότητα, από άποψη προληπτικής εποπτείας, των κανόνων περί πιστωτικού κινδύνου. Θα πρέπει να παρέχονται τα κατάλληλα κίνητρα στα πιστωτικά ιδρύματα, ούτως ώστε να υιοθετούν μεθόδους μεγαλύτερης ευαισθησίας κινδύνου. Κατά την παραγωγή των εκτιμήσεων που χρειάζονται για την εφαρμογή των προβλεπόμενων στην παρούσα Οδηγία προσεγγίσεων του πιστωτικού κινδύνου, τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να προσαρμόζουν τις ανάγκες επεξεργασίας δεδομένων που έχουν στα νόμιμα συμφέροντα προστασίας δεδομένων των πελατών τους, όπως διέπονται από την ισχύουσα κοινοτική νομοθεσία περί προστασίας δεδομένων, ενισχύοντας ταυτόχρονα τις διαδικασίες μέτρησης και διαχείρισης του πιστωτικού κινδύνου των πιστωτικών ιδρυμάτων, ώστε να καταστήσουν διαθέσιμες μεθόδους προσδιορισμού των εκ του νόμου κεφαλαιακών απαιτήσεων των πιστωτικών ιδρυμάτων που να απηχούν την κατάσταση προόδου των διαδικασιών των επί μέρους πιστωτικών ιδρυμάτων. Η επεξεργασία δεδομένων θα πρέπει να γίνεται σύμφωνα με τους κανόνες περί μεταβίβασης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που ορίζονται στην Οδηγία 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1995, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας

δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών⁵⁶ [...]».

4.3. Τέλος, στην πολύ πρόσφατη ΚΥΑ Ζ1-699/23.6.2010, με την οποία η ελληνική νομοθεσία προσαρμόστηκε στην Οδηγία 2008/48/ΕΚ για τις συμβάσεις καταναλωτικής πίστης⁵⁷, και συγκεκριμένα στα άρθρα 8 και 9 αυτής –ανεξαρτήτως του αν θεσπίζεται ή όχι η αρχή του «υπεύθυνου δανεισμού»⁵⁸– ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής: αφενός στο άρθρο 8 με παράτιτλο «[υ]ποχρέωση αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας του καταναλωτή» ότι «1. Πριν από τη σύναψη της σύμβασης πίστωσης, ο πιστωτικός φορέας, ερευνά και αξιολογεί την πιστοληπτική ικανότητα και φερεγγυότητα του καταναλωτή, βάσει επαρκών στοιχείων που λαμβάνονται κατά περίπτωση από τον καταναλωτή κατά το προσυμβατικό στάδιο αλλά και εκείνων που έχει παράσχει κατά τη διάρκεια μακροχρόνιας συναλλακτικής σχέσης, και κατόπιν έρευνας στην κατάλληλη βάση δεδομένων, σύμφωνα με τις ειδικότερες διατάξεις για την εποπτεία των πιστωτικών και χρηματοδοτικών ιδρυμάτων. [...] 3. Εάν ο πιστωτικός φορέας παραβιάσει υπαίτια τις υποχρεώσεις του κατά τις παρ. 1 και 2 του παρόντος άρθρου, ο καταναλωτής απαλλάσσεται από το συνολικό κόστος της πίστωσης, περιλαμβανομένων των τόκων, και έχει υποχρέωση να καταβάλει μόνο το ποσό του κεφαλαίου σύμφωνα με τις προβλεπόμενες στη σύμβαση πίστωσης δόσεις» και αφετέρου στο άρθρο 9, με παράτιτλο «[π]ρόσβαση σε βάσεις δεδομένων», ρυθμίζονται τα ακόλουθα: «1. Σε περίπτωση διασυννοριακής πίστωσης, επιτρέπεται η πρόσβαση των πιστωτικών φορέων των άλλων κρατών μελών, εφόσον λειτουργούν με τη μορφή πιστωτικού ή χρηματοδοτικού ιδρύματος στο διατραπεζικό αρχείο δεδομένων οικονομικής συμπεριφοράς που λειτουργεί στο πλαίσιο του χρηματοπιστωτικού συστήματος της χώρας και, σε οποιαδήποτε άλλη περίπτωση, σε όμοιου περιεχομένου βάσεις δεδομένων που λειτουργούν νόμιμα στην Ελλάδα για την εκτίμηση της πιστοληπτικής ικανότητας και φερεγγυότητας των καταναλωτών, με τους ίδιους όρους πρόσβασης που προβλέπονται για τους εθνικούς πιστωτικούς φορείς. 2. Εάν η απόρριψη της αίτησης για χορήγηση πίστωσης βασίζεται σε έρευνα βάσης δεδομένων, ο πιστωτικός φορέας πληροφορεί τον καταναλωτή, αμέσως και δωρεάν, σχετικά με το αποτέλεσμα αυτής της έρευνας και τα

γραπτός εφόσον ζητηθεί, σύμφωνα με Κώδικα Δεοντολογίας της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών που θεσπίζεται για το σκοπό αυτόν».

52. Βλ. π.χ. Αλεξανδροπούλου-Αιγυπιάδου, ό.π. (υποσημ. 27), 2007, σελ. 33· Kalkbrenner/Koch, ό.π. (υποσημ. 29), 2009, σελ. 68 επ.
53. Την τεολογική αυτή ερμηνεία επιβάλλει και η ρητή παραπομπή του άρθρου 9 § 4 της ΚΥΑ Ζ1-699/23.6.2010 (που ενσωματώνει στο ελληνικό δίκαιο την Οδηγία 2008/48/ΕΚ) στις διατάξεις του Ν 2472/1997, βλ. αμέσως κατωτ., στο κείμενο, αριθμ. 4.3.
54. Για τη σύμφωνη με τις κοινοτικές οδηγίες ερμηνεία του εσωτερικού δικαίου βλ., αντί πολλών, την πιο πρόσφατη ανάπτυξη του Gebauer, στο Gebauer/Wiedemann(εκδ.), Zivilrecht unter europäischem Einfluss, Die richtlinienkonforme Auslegung des BGB und anderer Gesetze, 2η έκδ., 2010, περιθ. αριθμ. 4.17 επ· περαιτέρω δε Henninger, Europäisches Privatrecht und Methode, 2009, σελ. 58 επ., 311 επ· Απ. Γεωργιάδη σε Απ. Γεωργιάδη-ΣΕΑΚ, ό.π. (υποσημ. 12), 2010, άρθρο 1, περιθ. αριθμ. 65.
55. Βλ. ανωτ., στο κείμενο, αριθμ. 4.1.

56. Η έμφαση προστέθηκε στο κείμενο για τους σκοπούς του παρόντος.

57. Η προσαρμογή του γερμανικού δικαίου στην οδηγία αυτή έγινε με την θέση σε ισχύ, από 10.6.2010, της (νέας) § 509 BGB με παράτιτλο «Prüfung der Kreditwürdigkeit», όπου ορίζεται ρητώς ότι «[v]or dem Abschluss eines Vertrags über eine entgeltliche Finanzierungshilfe hat der Unternehmer die Kreditwürdigkeit des Verbrauchers zu bewerten. Grundlage für die Bewertung können Auskünfte des Verbrauchers und erforderlichenfalls Auskünfte von Stellen sein, die geschäftsmäßig personenbezogene Daten, die zur Bewertung der Kreditwürdigkeit von Verbrauchern genutzt werden dürfen, zum Zweck der Übermittlung erheben, speichern oder verändern. Die Bestimmungen zum Schutz personenbezogener Daten bleiben unberührt» (η έμφαση προστέθηκε στο κείμενο για τους σκοπούς του παρόντος). Βλ. σχετικά Palandt/Weidenkaff, BGB, 70η έκδ., 2011, § 509, περιθ. αριθμ. 1, 2· Gebauer/Wiedemann(εκδ.)/Welter, ό.π. (υποσημ. 54), 2η έκδ., 2010, περιθ. αριθμ. 12.133 επ.

58. Για τη σχετική συζήτηση βλ. π.χ. Παράκη, ό.π. (υποσημ. 39), ΧρηΔικ 2009, 352 επ· Λιβαδά, ό.π. (υποσημ. 39), 2008, σελ. 319 επ.

στοιχεία της συγκεκριμένης βάσης δεδομένων. [...] 4. Το παρόν άρθρο ισχύει με την επιφύλαξη της εφαρμογής των διατάξεων του Ν 2472/1997 (ΦΕΚ Α' 50/10.4.1997), όπως ισχύει, για την προστασία των φυσικών προσώπων από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών⁵⁹. Είναι και εδώ πασιφανές η για τον κοινοτικό και εθνικό νομοθέτη καθοριστική σημασία της συνδέσεως της αξιολογήσεως της πιστοληπτικής ικανότητας των δανειοληπτών με την εφαρμογή της νομοθεσίας για την προστασία των προσωπικών δεδομένων⁶⁰.

IV. Η πιστοληπτική ικανότητα και η πρόσφατη (1.4.2010) τροποποίηση του γερμανικού Bundesdatenschutzgesetz

5.1. Στο σημείο αυτό ενδείκνυται μία δικαιοσυγκριτική παρατήρηση, που αποδεικνύει το άκρως επίκαιρο των εξελίξεων ως προς την αντιμετώπιση των ζητημάτων της επεξεργασίας των στοιχείων πιστοληπτικής ικανότητας στο πλαίσιο του δικαίου της προστασίας προσωπικών δεδομένων: Με πρόσφατη τροποποίηση του γερμανικού ομοσπονδιακού νόμου για την προστασία των [προσωπικών] δεδομένων (Bundesdatenschutzgesetz) που τέθηκε σε ισχύ την 1.4.2010, μετά την § 28 BDSchG (που ρυθμίζει λεπτομερειακά τη συλλογή, επεξεργασία και αποθήκευση προσωπικών δεδομένων για επιχειρηματικούς σκοπούς) προστέθηκαν οι §§ 28a και 28b που ρυθμίζουν ειδικώς και με αυστηρές προϋποθέσεις, η μὲν § 28a την παραχώρηση στοιχείων σε επιχειρήσεις διαχειρίσεως πληροφοριών και στοιχείων σχετικά αφενός με την μη εκπλήρωση ληξιπρόθεσμων απαιτήσεων και αφετέρου με την ομαλή σύναψη, λειτουργία και εκπλήρωση κάποιων τραπεζικών συμβάσεων⁶¹, η δε § 28b τα σχετικώς προκύπτοντα ζητήματα scoring.

59. Και στο σημείο αυτό η έμφαση προστέθηκε στο κείμενο για τους σκοπούς του παρόντος.

60. Βλ. αναλυτικώς, αντί πολλών, Λιβαδά, ό.π. (υποσημ. 39), 2008, passim, ιδίως δε σελ. 87 επ., 165 επ., 277 επ.: Περάκη, ό.π. (υποσημ. 39), ΧρπΔικ 2009, 352 επ.

61. Βλ. την νέα § 28a BDSchG που, με παράτιτλο «Datenübermittlung an Auskunftsteilen», ορίζει λεπτομερειακά ότι: «(1) Die Übermittlung personenbezogener Daten über eine Forderung an Auskunftsteilen ist nur zulässig, soweit die geschuldete Leistung trotz Fälligkeit nicht erbracht worden ist, die Übermittlung zur Wahrung berechtigter Interessen der verantwortlichen Stelle oder eines Dritten erforderlich ist und (1.) die Forderung durch ein rechtskräftiges oder für vorläufig vollstreckbar erklärtes Urteil festgestellt worden ist oder ein Schultitel nach § 794 der Zivilprozessordnung vorliegt, (2.) die Forderung nach § 178 der Insolvenzordnung festgestellt und nicht vom Schuldner im Prüfungstermin bestritten worden ist, (3.) der Betroffene die Forderung ausdrücklich anerkannt hat, (4.) a) der Betroffene nach Eintritt der Fälligkeit der Forderung mindestens zweimal schriftlich gemahnt worden ist, b) zwischen der ersten Mahnung und der Übermittlung mindestens vier Wochen liegen, c) die verantwortliche Stelle den Betroffenen rechtzeitig vor der Übermittlung der Angaben, jedoch frühestens bei der ersten Mahnung über die bevorstehende Übermittlung un-

5.2. Πιο συγκεκριμένα, η § 28b με παράτιτλο «[s]coring», ορίζει, μεταξύ άλλων, τα εξής⁶²: «Προς τον σκοπό [λήψεως] αποφάσεως για τη σύναψη, εκτέλεση και λήξη μιας συμβατικής σχέσεως με τον ενδιαφερόμενο [Betroffener, το υποκείμενο των δεδομένων] επιτρέπεται να συλλεγεί και να χρησιμοποιηθεί μία [στατιστικώς] πιθανολογούμενη αξία [έναν αριθμός] για μια συγκεκριμένη μελλοντική συμπεριφορά του ενδιαφερομένου, όταν (1) τα δεδομένα που χρησιμοποιήθηκαν για τον υπολογισμό της πιθανολογούμενης αξίας είναι με αποδείξιμο τρόπο, επί τη βάσει μιας επιστημονικώς αναγνωρισμένης μαθηματικής-στατιστικής μεθόδου, σημαντικά για τον υπολογισμό της πιθανότητας της συγκεκριμένης συμπεριφοράς, (2) υφίστανται, σε περίπτωση που η πιθανολογούμενη αξία υπολογίζεται μέσω ενός γραφείου παροχής πληροφοριών, οι προϋποθέσεις για τη διαβίβαση των δεδομένων κατά την § 29⁶³ και, σε όλες τις άλλες περιπτώσεις, οι προϋποθέσεις της επιτρεπόμενης χρήσεως των δεδομένων κατά την § 28⁶⁴, (3) δεν χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό της πιθανολογούμενης αξίας αποκλειστικώς δεδομένα διευθύνσεως [τόπου κατοικίας κ.λπ.], (4) σε περίπτωση χρησιμοποίησεως δεδομένων διευθύνσεως, ο ενδιαφερόμενος έχει ενημερωθεί για την προβλεπόμενη χρήση αυτών των δεδομένων προ του υπολογισμού της πιθανολογούμενης αξίας· για την ενημέρωση πρέπει να συντάσσεται [ιδιωτικό] έγγραφο».

5.3. Όπως είναι προφανές, ο γερμανός νομοθέτης, με το να εντάξει τη ρύθμιση του (credit) scoring στον BDSchG, ήτοι στον πυρήνα του δικαίου προστασίας των προσωπικών δεδομένων, έκανε το (εκ λόγων δογματικής συνέπειας επιβαλλόμενο [και προς το παρόν τελευταίο]) ορθό βήμα: Όρισε ότι η έρευνα και αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικα-

terrichtet hat und d) der Betroffene die Forderung nicht bestritten hat oder (5.) das der Forderung zugrunde liegende Vertragsverhältnis aufgrund von Zahlungsrückständen fristlos gekündigt werden kann und die verantwortliche Stelle den Betroffenen über die bevorstehende Übermittlung unterrichtet hat. Satz 1 gilt entsprechend, wenn die verantwortliche Stelle selbst die Daten nach § 29 verwendet. (2) Zur zukünftigen Übermittlung nach § 29 Abs. 2 dürfen Kreditinstitute personenbezogene Daten über die Begründung, ordnungsgemäße Durchführung und Beendigung eines Vertragsverhältnisses betreffend ein Bankgeschäft nach § 1 Abs. 1 Satz 2 Nr. 2, 8 oder Nr. 9 des Kreditwesengesetzes an Auskunftsteilen übermitteln, es sei denn, dass das schutzwürdige Interesse des Betroffenen an dem Ausschluss der Übermittlung gegenüber dem Interesse der Auskunftsteile an der Kenntnis der Daten offensichtlich überwiegt. Der Betroffene ist vor Abschluss des Vertrages hierüber zu unterrichten. Satz 1 gilt nicht für Giroverträge, die die Einrichtung eines Kontos ohne Überziehungsmöglichkeit zum Gegenstand haben. Zur zukünftigen Übermittlung nach § 29 Abs. 2 ist die Übermittlung von Daten über Verhaltensweisen des Betroffenen, die im Rahmen eines vorvertraglichen Vertrauensverhältnisses der Herstellung von Markttransparenz dienen, an Auskunftsteilen auch mit Einwilligung des Betroffenen unzulässig. [...]».

62. Βλ. σχετικώς Taeger/Gabel(εκδ.)/Mackenthun, Kommentar zum BDSchG, 2010, § 28b, περιθ. αριθμ. 1 επ., 17 επ.: Gola/Schomerus, BDSchG, 10n έκδ., 2010, § 28b, περιθ. αριθμ. 1 επ., 5 επ.

63. Η § 29 BDSchG ρυθμίζει λεπτομερειακά την από επιχειρήσεις συλλογή, επεξεργασία και αποθήκευση προσωπικών δεδομένων για σκοπούς διαβίβασης προς τρίτους και τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες είναι επιτρεπτή η διαβίβαση αυτή.

64. Η § 28 BDSchG, όπως αναφέρθηκε στο κείμενο (αριθμ. 5.1), ρυθμίζει λεπτομερειακά τη συλλογή, επεξεργασία και αποθήκευση προσωπικών δεδομένων για ίδιους επιχειρηματικούς σκοπούς.

νότιας των προσώπων για επιχειρηματικούς σκοπούς, ιδίως όταν διεξάγεται με αυτοματοποιημένες μαθηματικές-στατιστικές μεθόδους, πρέπει να συντελείται εντός του προστατευτικού πλαισίου του δικαίου προστασίας των προσωπικών δεδομένων, με την τήρηση όλων των αυστηρών κανόνων και προϋποθέσεων της νομοθεσίας για τα προσωπικά δεδομένα (ιδίως των §§ 28 και 29 BDSchG).

V. Τελικές παρατηρήσεις

6. Σκοπός της αναπτύξεως που προηγήθηκε ήταν να σκιαγραφηθεί το σύστημα που διαμορφώνεται σήμερα ενόψει της (και κατά νομοθετική επιταγή πλέον) συνεχώς διευρυνόμενης (ανωτ. αριθμ. 1.1-2.4) συλλογής και επεξεργασίας στοιχείων για την αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας υποψήφιων δανειοληπτών ή εν δυνάμει αντισυμβαλλομένων⁶⁵. Καίτοι υπάρχει η προστασία του

γενικού τραπεζικού απορρήτου και των κανόνων του ΝΔ 1059/1971 (ανωτ. αριθμ. 3.1-3.3), του Ν 3601/2007 (ανωτ. αριθμ. 4.1-4.2.2) και της ΚΥΑ Ζ1-699/23.6.2010 (ανωτ. αριθμ. 4.3), απαιτείται η εφαρμογή σωρευτικώς και των αυστηρών διατάξεων του γενικού, για την προστασία των προσωπικών δεδομένων, Ν 2472/1997 (ανωτ. υπό II και III). Δικαιοπολιτικώς θα έπρεπε μάλιστα, και υπό την έποψη της ελληνικής έννομης τάξεως, να εξεταστεί η ύπαρξη ανάγκης (ή μη) για προσθήκη ειδικότερων περί του credit scoring ρυθμίσεων στον Ν 2472/1997, όπως συνέβη στη γερμανική έννομη τάξη με την πρόσφατη προσθήκη των §§ 28a και 28b στον BDSchG (ανωτ. αριθμ. 5.1-5.3).

65. Η ανάλυση των ειδικότερα εφαρμοστέων διατάξεων και, κυρίως, των έννομων συνεπειών επί μη νομίμου συλλογής και αξιολογήσεως των

δεδομένων και στοιχείων της πιστοληπτικής ικανότητας (δικαιώματα και ένδικα βοηθήματα των θιγομένων) δεν εντάσσεται στο πλαίσιο της παρούσας αναπτύξεως.

* * *